

MAFFIA ONTMASKERD

[TEKST: ROBERTO LOBOSCO]
[FOTO'S: ANP]

DE ECHE
MAFFIA!

'Fuck *omertà!*'

HET GROTE ZWIJGEN DOORBROKEN

Het zuiden van Italië puilt uit van de maffiosi: de Cosa Nostra op Sicilië en de Camorra in Napels. Niemand is veilig, zeker niet als je als schrijver de vuile was buiten hangt.

De drie geboden van de maffia

1. GEËN OVERSPEL

Zet uw zinnen niet op de vrouw van een ander. Een maffioso die zijn vrouw bedriegt is een onbenul en bovendien onbetrouwbaar.

2. ALLÉÉN DAMES

Homoseksualiteit is een doodzonde. Een homoseksuele zoon wordt uit de familie verstoten en verbannen uit de stad waarin de vader actief is.

3. FAMILIEWAARDEN

Niet doden in aanwezigheid van de moeder van het slachtoffer. Een moeder die met eigen ogen ziet hoe haar zoon wordt vermoord, is veel meer dan een vader of broer tot wraakacties in staat. Wees gewaarschuwd.

(Bron: Het ABC van de Maffia)

Afrekeningen verlopen hier niet bepaald fijnzinnig.

Structuur Cosa Nostra

De organisatie van Cosa Nostra ('Onze Zaak') bestaat uit families die bestuurd worden door een *capomandamento* (een districtscommandant). Elke familie beheerst een afgebakend gebied dat in zones is verdeeld en wordt bestuurd door een *capobastone* (stafcommandant). Elke *capomandamento* vertegenwoordigt de eigen familie in de *cupola* (koepel), een orgaan dat het bestuur over Cosa Nostra uitoefent. (bron: Wikipedia)

Je slaat op een willekeurige dag de krant open. Op pagina 5, de buitenlandpagina, lees je het volgende bericht:

NAPELS - De carabinieri vonden maandagavond in de wijk Casavatore de lichamen van drie mannen, van wie vermoed wordt dat het leden zijn van de Di Lauro-clan. De clan is in een bloedige oorlog met een andere groep die zich heeft afgescheiden van de Napolitaanse maffia, de Camorra. Eerder maandag werd in een winkel een 63-jarige man, vermoedelijk de vader van een van de leiders van de afgescheiden groep, doodgeschoten. Afgelopen jaar werden er in Napels zo'n 130 mensen vermoord. De politie heeft al tientallen arrestaties verricht, maar de maffiaoorlog woedt onverminderd voort.

En dan lees je het volgende bericht. En dan het weer. En dan doe je de sudoku. Wat je echter niet leest is hoe deze mensen zijn omgekomen. Nou, zo dus bijvoorbeeld: '(...) Ze hadden hem vastgebonden en met een stok vol spijkers langzaam urenlang gefolterd. Zijn oren waren afgesneden, zijn tong afgehakt, zijn polsen verbrijzeld, zijn ogen met een schroevendraaier uitgestoken, levend, bij bewustzijn. En toen, om hem af te maken, werd zijn gezicht met een hamer ingeslagen en met een mes werd een kruis in zijn lippen gesneden. Het lijkt in eerste instantie willekeurig – hoe doe ik iemand zoveel mogelijk pijn? Maar achter elke foltering zit een boodschap: snijd de oren af waarmee hij heeft gehoord waar de baas zich schuilhield, verbrijzel zijn polsen waarmee hij zijn handen heeft opgehouden om geld te ontvangen, steek de ogen uit waarmee hij heeft gezien, snijdt de tong af waarmee hij heeft gepraat. Het ingeslagen gezicht betekent dat je voor het Systeem hebt afgedaan door je acties. Verzegel de lippen met

een kruis, voor altijd gesloten door het vertrouwen dat je hebt beschaamd. (...)'

Dat is nog eens wat anders dan een afgehakt paardenhoofd in bed. Dit huiveringwekkende voorbeeld staat in het boek *Gomorra* van Roberto Saviano, een kind van Napels dat uit zijn eigen stad is verbannen en nu ergens zit ondergedoken. Hij haalde het dus in zijn hoofd

oogwenk vrijkwam en terugkeerde naar zijn grote auto's en zijn landhuis zonder te boeten voor zijn daden, was dat de grootste afgang voor politieagenten zoals wij. Dan vraag je je af of al die opofferingen wel nodig zijn. Aan de andere kant: iemand moet het doen. Of het nu uit passie, je geweten of de wil om de zwakkeren in de samenleving te helpen voortkomt, dat maakt niet uit. Ik wilde vechten

'De kracht van de Cosa Nostra drijft op de angst van de algehele bevolking'

om publiekelijk alle lijnen in het Systeem van de Camorra bloot te leggen. Als je zaken als hierboven zo letterlijk kunt beschrijven, weet je dondersgoed wat de consequenties zijn als je de vuile was buiten hangt.

Ongeneeslijke ziekte

De schrijver Gianni Palagonia zit in een soortgelijk schuitje als Saviano. Begin februari is zijn boek *Tentakels. Mijn strijd tegen de Maffia* verschenen. Palagonia was 28 jaar rechercheur in de stad Catania op Sicilië, waar hij de nagenoeg verloren strijd vocht tegen de Cosa Nostra, de maffia op Sicilië. Vanaf zijn onderduikadres beantwoordde hij de vragen van FHM. 'Elke keer als een opgepakte baas in een

voor mijn landgenoten en hen helpen om dit vreselijke kwaad uit te roeien, waarvan sommige mensen denken dat het een ongeneeslijke ziekte is.' Na meer dan vijftig jaar op Sicilië te hebben gewoond, moest Palagonia noodgedwongen emigreren en onderduiken. Nooit kan hij terug naar zijn geboortegrond. 'Ik heb mijn hele leven in Catania gewoond. De kinderen van de bazen zaten bij mij in de klas. Opgroeiend met hen heb ik veel geleerd over hoe ze dachten, hun mentaliteit, hun gedrag en hun smaak. Daarnaast heb ik de Cosa Nostra op een professioneel vlak leren kennen. Jarenlang heb ik ze gevolgd, heb ik gesprekken afgeluisterd van moordenaars en dieven. Ik heb met spijtoptanten [maffiosi die samenwerken met

Maffiabazen verschijnen niet altijd met opgeheven hoofd in de media.

Als blikken konden doden...

justitie] gepraat, met anonieme betrouwbare bronnen en met de man in de straat. Natuurlijk kan ik mijn vinger er niet helemaal achter

krijgen, maar ik durf wel te beweren dat ik de essentie van een maffioso begrijp. Vanuit een psychologisch oogpunt is de maffioso een complexe man die volledig overtuigd is van zijn rol als afgevaardigde van de Anti-Staat. Sommige maffiosi denken om die reden dat ze een hoger doel dienen, zoals een priester.'

De woede van Zuid-Italië

Hoewel er waarschijnlijk meer verschillen dan overeenkomsten zijn tussen de Camorra en de Cosa Nostra, hebben beide maffiaorganisaties een duidelijke overeenkomst: ze komen uit Zuid-Italië. 'De maffia bestaat omdat de Staat de mensen onvoldoende werk en kansen biedt', zegt Palagonia. 'Italië is altijd al in tweeën opgedeeld geweest; het kansarme zuiden tegenover het rijke noorden. De mensen in het zuiden zijn kwaad op de overheid omdat ze niet dezelfde kansen krijgen als hun noordelijke landgenoten. Die woede is een voedingsbodemp voor de maffia. Omdat de rechten van de burgers op plekken waar de Staat machteloos is ontbreken of zwak zijn, kan een maffiabaas de positie van de staat makkelijk innemen.'

Als een kleine groep mensen een heel land in de greep kan houden, vraag je je toch af waarom de bevolking niet in opstand komt. Palagonia: 'De meeste mensen weten dondersgoed wat er aan de hand is, maar vrezen de wreedheid van de maffia en houden dus wijselijk hun mond. Daarnaast zijn er veel mensen die stilzwijgend

meedoen en alleen denken aan de winst die ze er zelf uit kunnen halen, zonder echt stil te staan bij de herkomst van dat geld. Daarom denk ik dat de

kracht van de Cosa Nostra drijft op de angst van de bevolking. Maar wat zal er gebeuren als de bevolking dapper is en moed toont ten opzichte van deze mentaliteit?'

Camorra versus Cosa Nostra

Een verschil tussen de Camorra en de Cosa Nostra wordt duidelijk bij hun manier van dope op de markt gooien. Op Sicilië is de handel in handen van een paar getrouwen van de familie. In Napels mag iedereen het tegen elke prijs verkopen en de coke mag versneden worden totdat het een ons (figuurlijk) weegt. Om te bepalen in hoeverre ze de coke kunnen versnijden, maken ze in de betonnen getto's van Napels gebruik van de Visitors. Dit zijn heroïneverslaafden (inderdaad dertigers, vernoemd naar die sciencefictionserie van vroeger) die het niet zoveel uitmaakt of ze de pijp uitgaan, zolang ze maar gratis mogen gebruiken.

'De Cosa Nostra en de Camorra lijken op elkaar in de zin dat beide groeperingen het uitschot van de aarde behelzen', zegt Palagonia. 'Vanuit technisch oogpunt echter zijn er veel structurele verschillen tussen de twee. Cosa Nostra is gebaseerd op hiërarchie en heeft strenge regels,

Klaarlichte dag, drukke winkelstraat: het zal de maffia worst zijn...

Drugs

De Di Lauro-clan van de Camorra verdient per dag een half miljoen euro aan drugshandel. Het traject van de drugshandel gaat als volgt: coke vertrekt uit Zuid-Amerika, arriveert in Spanje en wordt over land naar Albanië doorgesluisd. Heroïne vertrekt uit Afghanistan en bereikt ten slotte de wegen van Bulgarije, Kosovo en Albanië. Hasj en wiet vertrekken uit Noord-Afrika en hebben Turken en Albanen als tussenpersonen in het Middellandse-Zeegebied. (bron: *Gomorra*)

waarin persoonlijke initiatieven niet zijn toegestaan en niet worden getolereerd. De Camorra is veel minder verbonden en bestaat uit verschillende families die zich verenigd voelen, maar elkaar net zo makkelijk aflsachten. Sowieso zijn de verschillende groepen in de Camorra veel autonoom.'

Het boek *Gomorra* is inmiddels ook verfilmd. In de film is te zien hoe een Visitor giftige troep krijgt aangeboden en al schuimbekkend aan zijn lot wordt overgelaten. Het is een van de eerste keren dat het bioscooppubliek kennismaat met de alledaagsheid van de maffia. Over uitwegloze betonnen getto's in plaats van grote Cadillac's, leren gecapitonneerde bankstellen en zijden kamerjassen. In de echte maffia is geen plaats voor romantiek. De bazen zijn ondernemers die zoveel mogelijk zo snel mogelijk willen hebben, waarbij niets of niemand zijn bestaansrecht verzekerd is. De nieuwe baas weet dat ook hij maar een korte periode op de troon of boven op de apenrots mag zitten. Omdat ook hij op een gegeven moment in zijn eigen auto wordt onthoofd met een cirkelzaag. Ook hij komt rottig aan zijn einde.

'Niets komt onverwacht', zegt Palagonia. 'De godfather gaat dood en een nieuwe godfather wordt geboren. Die rolverdeling ligt wat dat betreft allang vast. Alle bazen weten dat vroeger

of later hun Dag des Oordeels komt. Onherroepelijk. Het is alleen lastig om te voorspellen hoe die precies komt; door verraad vanuit de eigen groep of door een lange gevangenisstraf.'

Giovanni Falcone

Het is om moedeloos van te worden. Iedereen weet het, maar niemand doet er wat aan. Als er berichten in de kranten staan dat er weer maffialeiders zijn opgepakt, is een cynische glimlach niet te onderdrukken. Hun opvolgers staan immers allang klaar. Schrijvers als Saviano en Palagonia zijn eenzame strijders tegen een cultuur waar ze niet tegen opgewassen zijn. Roependen in de woestijn, die na hun ontboezemingen helemaal niets bereikt hebben. Behalve dan dat wanneer ze hun hoofd in Napels dan wel Catania vertonen, het onmiddellijk van de romp wordt geschoten. 'Toch is de maffia een fenomeen dat verslagen kan worden', zegt Palagonia. 'Zoals rechter Falcone zei: "Het is een menselijk iets en heeft dus zoals alle menselijke zaken een begin en een eind."' Het wrange is dat rechter Giovanni Falcone, die op Sicilië tijdens de maxiprocesen tegen de Cosa Nostra begin jaren negentig een schrikbewind voerde tegen alles en iedereen die naar maffia riekte, door diezelfde maffia een bom in zijn auto geplant kreeg en zo (mond)dood werd gemaakt. 'Op de dag dat Falcone werd vermoord, heb ik gehuild als een kind', zegt Palagonia. 'Voor al die mensen die dit beroep hebben gekozen, fungeerde Falcone als een baken, een stabiel en ontegenzeggelijk referentiepunt. Nadat Falcone was vermoord, heerste er grote verwarring op Sicilië. Het voelde alsof de maffia daadwerkelijk alles in de hand had. Wij als politie voelden ons alleen en verdwaald. De maffiosi voelden zich zelfverzekerd en gesterkt, wat bleek toen ze zomaar een politieagent neerschoten die op weg was naar huis. Dat was daarvoor nog nooit gebeurd. Ik begon ook te vrezen voor mijn eigen leven en dat van mijn familie. De dreigementen aan mijn adres werden dan ook heviger – in die mate dat ik uiteindelijk moest beslissen met mijn familie van Sicilië te vertrekken.'

De auto van rechter Falcone na de aanslag.

Openen van ogen

Ook al worden er nog honderd boeken geschreven zoals die van Saviano en Palagonia, het moorden in Napels en op Sicilië gaat gewoon door en er worden dagelijks miljoenen verdiend aan drugshandel, wapenhandel, illegale aanbestedingen en bouwfraudes. 'De macht van de Cosa Nostra kent geen grenzen en beperkingen', weet Palagonia. 'Overal in de wereld zijn er mensen bezig met het witwassen van geld en het verhandelen van drugs en wapens. Hun positie wordt steviger als de maffiosi de steun en medewerking krijgen van mensen die aan de leiding staan van belangrijke instituties. Deze mensen zeggen schone handen te hebben, maar profiteren van de illegale praktijken van de maffia. Zelfs priesters werken samen met de maffia.'

Toch ziet Palagonia wel het nut van zijn en Saviano's boek. 'Wat Saviano en ik gemeen hebben is onze wil om het Systeem bloot te leggen, zodat we er tegenin kunnen gaan en de ogen van de mensen kunnen openen. Saviano heeft de mensen bewust gemaakt van wat er allemaal speelt. Hij wil net als ik de mensen bereiken die dondersgoed weten wat er speelt, maar in plaats van te rebelleren hun hoofd de andere kant opdraaien.' Een heilloze missie? 'Een paar jaar geleden was het ondenkbaar dat de bevolking voor de rechtbank in Palermo de voorgeleide maffiabazen stond uit te schelden', zegt

'De maffioso is volledig overtuigd van zijn rol als afgevaardigde van de Anti-Staat'

Palagonia. 'En de jongelingen van de 'Addio Pizzo', een organisatie die jonge mensen verenigt die bereid zijn om te vechten en te appelleren aan het Siciliaanse geweten, zijn begonnen om de burgermaatschappij wakker te schudden. Een aantal ondernemers is bezig met het aan de kaak stellen van de bloedzuigers van de maffia. Dat is in ieder geval een begin. Het is belangrijk dat de burgermaatschappij de onderwereld negeert, hen tot het uiterste laat gaan en hen eenzaam, anders en onbruikbaar laat voelen. Want als niemand ze accepteert, hoe sterk is de Cosa Nostra dan?' **FHM**

Tentakels. Mijn strijd tegen de Maffia (ISBN 9789021802329, € 17,95) van Gianni Palagonia ligt nu in de winkels en wij mogen tien exemplaren weggeven. Stuur een mailtje naar prijsvraag@fhm.nl en vertel ons wat jij allemaal op je kerfstok hebt. Vergeet niet je naw-gegevens te vermelden!

